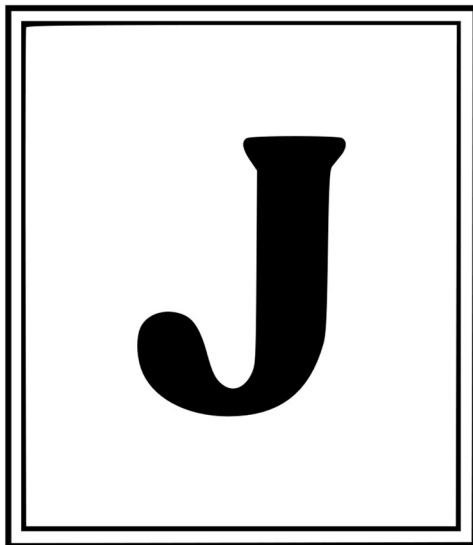

JOURNAL OF CONTEMPORARY WORLD STUDIES

VOLUME | 4 ISSUE | 8 | JANUARY | 2026

JCWS

BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNING BANDLIKKA TA'SIRI: XALQARO TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL

*Eshboyeva Madina*¹
*Eshboyev Temur*²

¹ O'zMU JF 2-kurs talabasi

² TShIU 4-kurs talabasi

e-mail: madinaeshboyeva885@gmail.com

Accepted Date:

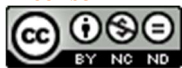
January 05, 2026,

Published Date:

January 15, 2026

Journal Website: <https://d-pressa.com/index.php/jcws/>

License

This work is licensed under
a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

ANNOTATION:

Ushbu maqolada yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonining bandlikka ta'siri nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Xalqaro ilmiy manbalar asosida "yashil ish o'rinlari" (green jobs) konsepsiyasi, iqlim siyosati va resurs samaradorligi fonida mehnat bozoridagi tarkibiy o'zgarishlar yoritiladi. Shuningdek, O'zbekistonda 2019–2030 yillarga mo'ljallangan yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi doirasida bandlik uchun imkoniyatlar hamda risklar tahlil qilinadi. Maqolada stat.uz ma'lumotlari asosida muallif tomonidan bajariladigan empirik tahlilni joylashtirish uchun alohida bo'lim ajratilib, bandlik ko'rsatkichlari, "yashil" sektorlar (qayta tiklanuvchi energiya, chiqindilarni boshqarish, resurs tejankor texnologiyalar) va ularning mehnat bozoriga ta'siri bo'yicha xulosalar chiqarish mexanizmi taklif etiladi.

KEYWORDS:

yashil iqtisodiyot, bandlik, yashil ish o'rinlari, barqaror rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya, resurs samaradorligi, O'zbekiston, stat.uz.

Kirish

So'nggi o'n yillikda iqlim o'zgarishi, resurslar tanqisligi va ekologik degradatsiya global iqtisodiy siyosatning markaziy mavzularidan biriga aylandi. Natijada "yashil iqtisodiyot" (green economy) yondashuvi nafaqat ekologik barqarorlikni, balki iqtisodiy o'sish sifati va ijtimoiy farovonlikni ta'minlash vositasi sifatida qaralmoqda. Yashil iqtisodiyotga o'tish mehnat bozorida ikki yo'nalishda ta'sir ko'rsatadi:

1. ayrim "an'anaviy" tarmoqlarda ish o'rinlari qisqarishi;
2. qayta tiklanuvchi energiya, energiya samaradorligi, chiqindi boshqaruvi va ekologik xizmatlar kabi yo'nalishlarda yangi ish o'rinlari paydo bo'lishi.

Xalqaro mehnat bozorini o'rgangan International Labour Organization hisobotlariga ko'ra, "to'g'ri siyosatlar" joriy etilsa, 2030 yilga borib yashil o'tish jarayoni global miqyosda millionlab yangi ish o'rinlarini yaratishi mumkin. Masalan, ILO 2030 yilgacha **24 mln ish o'rni yaratilishi** va ayrim sohalarda yo'qotishlar bo'lishiga qaramay, **sof (net) ijobiy bandlik effekti** kuzatilishini qayd etadi.²⁴ Shu bilan birga, "yashil ish o'rinlari" faqat yangi ish joylari soni emas, balki ish sifati (xavfsizlik, barqaror daromad, malaka talabi) bilan ham bog'liq. ILO va UNEP hamkorligidagi yondashuvlarda yashil ish o'rinlari atrof-muhit sifatini saqlash yoki tiklashga xizmat qiluvchi faoliyatlar bilan bevosita yoki bilvosita bog'langan bandlik sifatida izohlanadi.²⁵

Ushbu tadqiqotning maqsadi — yashil iqtisodiyotning bandlikka ta'sirini

xalqaro ilmiy manbalar asosida yoritish va O'zbekiston misolida institutsional siyosat (strategiya) hamda stat.uz ma'lumotlari yordamida empirik tahlilni joylashtirish uchun aniq metodik "karkas" taklif etishdan iborat.

Asosiy qism

"Yashil ish o'rinlari" (green jobs) tushunchasi, avvalo, ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan birga iqtisodiy faollikni qo'llab-quvvatlovchi mehnat turlarini anglatadi. Amaliyotda bu yo'nalishlar qayta tiklanuvchi energiya ishlab chiqarish va servis xizmatlari, energiya tejamkor qurilish, ekologik transport, chiqindilarni qayta ishlash, suv resurslarini samarali boshqarish hamda "toza" ishlab chiqarish jarayonlari bilan chambarchas bog'liqdir.²⁶ Ushbu sohalar nafaqat atrof-muhit yuklamasini kamaytiradi, balki yangi kasb va mutaxassisliklarga bo'lgan talabni shakllantirib, bandlik tarkibining yangilanishiga xizmat qiladi.

Mazkur jarayonlarning mehnat bozoriga ta'siri bir nechta o'zaro bog'liq mexanizmlar orqali namoyon bo'ladi. Xususan, qayta tiklanuvchi energiya, energiya samaradorligi va yashil infratuzilmaga yo'naltirilayotgan investitsiyalarning ortishi qurilish-montaj ishlari, muhandislik faoliyati hamda servis xizmatlarida qo'shimcha ish o'rinlari paydo bo'lishiga olib keladi.²⁷ Shu bilan birga, resurs tejamkor texnologiyalarning joriy etilishi mehnat unumdorligini oshiradi: ayrim an'anaviy kasblar qisqarishi mumkin bo'lsa-da, bu holat bir vaqtning o'zida yangi kompetensiyalar va malakalarga bo'lgan ehtiyojni yuzaga chiqaradi.

²⁴ International Labour Organization. WORLD EMPLOYMENT SOCIAL OUTLOOK 2018 ISBN 978-92-2-131647-3

²⁵ International Labour Organization. GREEN JOBS ISBN: 978-92-807-2940-5

²⁶ International Labour Organization. GREEN JOBS ISBN: 978-92-807-2940-5

²⁷ Greening with jobs 2018

Bundan tashqari, iqtisodiyot tarmoqlari tarkibida ham sezilarli siljishlar kuzatiladi: ekologik jihatdan zararli (“iflos”) faoliyat turlaridan nisbatan barqaror va “toza” tarmoqlarga ishchi kuchining qayta taqsimlanishi ro‘y beradi. Ushbu o‘zgarishlar ijtimoiy salbiy oqibatlarini kamaytirish maqsadida “just transition”, ya’ni adolatli o‘tish siyosati orqali yumshatiladi. Shu jarayonga parallel ravishda, karbon chiqindilariga oid standartlar, chiqindilarni boshqarish me‘yorlari hamda “yashil” davlat xaridlari kabi regulyator va bozor instrumentlari korxonalarini yangi ishlab chiqarish modellari va faoliyat yo‘nalishlariga o‘tishga undaydi. Natijada bandlik nafaqat miqdor jihatidan, balki sifat va tarkib nuqtayi nazaridan ham o‘zgarib boradi.

Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, yashil o‘tish jarayoni bandlikka sezilarli miqdoriy va sifat jihatidan ta’sir ko‘rsatadi: xususan, International Labour Organization tomonidan 2018-yilda o‘tkazilgan tahlilga ko‘ra, iqlim siyosati va yashil transformatsiya natijasida 2030-yilgacha global miqyosda sof 18 millionta yangi ish o‘rni shakllanishi mumkin bo‘lib, bu 24 millionta ish o‘rni yaratilishi va taxminan 6 millionta ish o‘rnining qisqarishi hisobiga yuzaga keladi. Amaliy kuzatuvlar “yashil” bandlik o‘sishi asosan ayrim ustuvor yo‘nalishlarda jamlanayotganini ko‘rsatadi: qayta tiklanuvchi energiya, jumladan quyosh va shamol energetikasi ishlab chiqarish, uskunalarni o‘rnatish hamda texnik xizmat ko‘rsatish zanjiri orqali keng ko‘lamli ish o‘rinlarini yaratmoqda ²⁸, energiyani tejash va binolarni modernizatsiya qilish sohalari qurilish, energiya samarador materiallar, audit va monitoring xizmatlari orqali qo‘shimcha mehnat talabini yuzaga keltirmoqda, chiqindilarni boshqarish va qayta ishlash tizimi esa logistikadan tortib qayta

ishlashgacha bo‘lgan ko‘p bosqichli qiymat zanjiri orqali bandlikni rag‘batlantirib, O‘zbekiston sharoitida ham Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida dolzarb yo‘nalish sifatida namoyon bo‘lmoqda.²⁹ Shu bilan birga, resurs samaradorligi va “toza ishlab chiqarish” konsepsiyalari sanoatda modernizatsiya hamda texnik qayta jihozlash jarayonlarini tezlashtirib, yangi muhandislik va texnik kasblarga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytirmoqda. Ushbu yo‘nalishlar bo‘yicha to‘plangan ilmiy dalillar muhim xulosaga olib keladi: yashil o‘tish bandlikni shunchaki “ko‘paytirish” bilan cheklanmay, mehnat bozorida malaka talablarini tubdan o‘zgartiradi, shu sababli kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash hamda malaka oshirish (reskilling va upskilling) siyosati yashil bandlikni barqaror ta‘minlashning asosiy shartlaridan biri sifatida qaraladi.

O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayoni institutsional jihatdan 2019–2030 yillarga mo‘ljallangan yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi orqali mustahkamlangan bo‘lib, mazkur hujjat mamlakatda barqaror rivojlanishga yo‘naltirilgan tarkibiy islohotlarning asosiy yo‘nalishlarini belgilab beradi.³⁰ Strategiya doirasida energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish, resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik boshqaruv tizimlarini kuchaytirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan bo‘lib, aynan ushbu yo‘nalishlar bandlik nuqtayi nazaridan eng katta multiplikativ ta’sirga ega hisoblanadi. Ushbu jarayonlarning iqtisodiy mantiqi quyidagi zanjir orqali namoyon bo‘ladi: strategik maqsadlar investitsiya va loyihalarni rag‘batlantiradi, bu esa yangi ishlab chiqarish va servis qiymat zanjirlarining shakllanishiga olib keladi, natijada yangi kasblar hamda qo‘shimcha ish o‘rinlari yuzaga chiqadi; shu bilan birga,

²⁸ The Green Jobs ILO 2011

²⁹ The Global Goals For Sustainable Development.

³⁰ O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev. October 4, 2019, No.RP-4477

an'anaviy va "eski" texnologiyalarga tayanadigan ayrim tarmoqlarda mehnat talabi sekinlashishi ehtimoli mavjud bo'lib, bu holat mehnat resurslarini qayta tayyorlash va malaka oshirish siyosatini strategiyaning ajralmas tarkibiy qismiga aylantiradi. Amaliy misol sifatida, O'zbekistonda yashil o'tishning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lgan chiqindidan energiya olish (waste-to-energy) loyihalarini keltirish mumkin: mazkur tashabbuslar chiqindilarni boshqarish va energetika sohalari kesishmasida yangi logistika, qayta ishlash, muhandislik hamda servis xizmatlari zanjirlarini shakllantirib, bandlik uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi.³¹ Umuman olganda, O'zbekiston kontekstida yashil transformatsiya nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlash, balki iqtisodiyotning tarkibiy yangilanishi orqali mehnat bozorini sifat jihatidan modernizatsiya qilishga xizmat qiluvchi strategik platforma sifatida namoyon bo'lmoqda.

Yuqorida bayon etilgan institutsional yondashuv va amaliy tashabbuslar O'zbekistonda yashil transformatsiya uchun normativ va strategik asoslar shakllanganini ko'rsatsa-da, mazkur siyosatlarining bandlikka real ta'sirini baholash empirik dalillarga tayanishni talab etadi. Shu sababli keyingi bo'limda O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi rasmiy ma'lumotlari asosida 2015–2024 yillar kesimida bandlik strukturasi, investitsiya faolligi hamda inson kapitali ko'rsatkichlari tahlil qilinadi. Ushbu yondashuv yashil iqtisodiyot doirasida amalga oshirilayotgan

islohotlarning mehnat bozoriga ta'sirini miqdoriy jihatdan ochib berish, tarmoqlararo qayta taqsimlanish tendensiyalarini aniqlash hamda investitsiya oqimlari bilan ish o'rinlari o'rtasidagi bog'liqlikni baholash imkonini beradi.

Model spetsifikatsiyasi va dastlabki regressiya natijalari

Ushbu tadqiqotda bandlik (Y) hamda yashil iqtisodiyotga yaqin sektorlar — energetika va suv–chiqindi (X1), qurilish (X2) hamda transport va saqlash (X3) o'rtasidagi bog'liqlik ko'p omilli regressiya modeli orqali baholandi. Tahlil 2010–2024 yillar bo'yicha yillik ma'lumotlar asosida amalga oshirildi (N = 15).

Asosiy regressiya natijalari modelning yuqori tushuntirish qobiliyatiga ega ekanini ko'rsatdi ($R^2 = 0.906$). Bu tanlangan uchta sektor bandlikdagi o'zgarishlarning qariyb 90 foizini izohlashini anglatadi.

Natijalarga ko'ra, qurilish sektori (X2) bandlikka ijobiy va statistik ahamiyatli ta'sir ko'rsatmoqda ($\beta = 3.889$, $p = 0.008$). Bu energiya samarador binolar, infratuzilma va modernizatsiya loyihalari orqali yangi ish o'rinlari shakllanayotganini tasdiqlaydi. Transport va saqlash sektori (X3) musbat koeffitsientga ega bo'lsa-da, uning ta'siri faqat chegaraviy darajada ahamiyatli ($\beta = 4.950$, $p = 0.085$). Energetika va suv–chiqindi sektori (X1) esa mazkur modelda statistik ahamiyat kasb etmadi ($p > 0.10$), bu sohada bandlik effekti kechikib namoyon bo'layotganini yoki investitsiyalarning hali to'liq mehnat bozoriga o'tmaganini ko'rsatishi mumkin.

³¹ Reuters. Uzbekistan announces \$1.3 bln in waste-to-energy projects

```
. reg Y X1 X2 X3
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	15
Model	7199477.73	3	2399825.91	F(3, 11)	=	35.35
Residual	746783.131	11	67889.3755	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.9060
				Adj R-squared	=	0.8804
Total	7946260.86	14	567590.062	Root MSE	=	260.56

Y	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
X1	-2.753237	5.670069	-0.49	0.637	-15.23298 9.726502
X2	3.88908	1.200789	3.24	0.008	1.246162 6.531998
X3	4.950146	2.61396	1.89	0.085	-.8031421 10.70343
_cons	5643.843	1544.77	3.65	0.004	2243.828 9043.859

Robust baholash va multikollinerlik tekshiruv

Heteroskedastiklik ehtimolini kamaytirish maqsadida robust standart xatoliklar bilan regressiya qayta baholandi. Robust natijalar ham qurilish sektorining (X2) bandlikka ijobiy va statistik ahamiyatli ta'sirini tasdiqladi ($p = 0.027$). X1 va X3 bo'yicha natijalar esa statistik jihatdan zaif bo'lib qoldi.

Multikollinerlik VIF ko'rsatkichi orqali tekshirildi. Barcha o'zgaruvchilar bo'yicha VIF qiymatlari 5 dan past (o'rtacha VIF = 3.24) bo'lib, modelda kuchli chiziqli og'irlik mavjud emasligi aniqlandi.

```
. reg Y X1 X2 X3, vce(robust)
```

Y	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
X1	-2.753237	3.161601	-0.87	0.402	-9.711873 4.2054
X2	3.88908	1.526212	2.55	0.027	.5299109 7.248249
X3	4.950146	3.264604	1.52	0.158	-2.235199 12.13549
_cons	5643.843	1000.379	5.64	0.000	3442.024 7845.663

```
. vif
```

Variable	VIF	1/VIF
X2	4.65	0.215030
X3	3.11	0.322040
X1	1.96	0.510242
Mean VIF	3.24	

Vaqt trendi tahlili

Bandlikning umumiy vaqt bo'yicha dinamikasi alohida regressiya orqali baholandi. Natijalar yil ko'rsatkichi bandlikka kuchli ijobiy ta'sir

ko'rsatayotganini ko'rsatdi ($\beta = 159.5$, $p < 0.001$, $R^2 = 0.897$). Bu O'zbekistonda 2010–2024 yillar davomida bandlik

barqaror o'sish trendiga ega bo'lganini anglatadi.

reg Y Yillar

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	15
Model	7127672.88	1	7127672.88	F(1, 13)	=	113.19
Residual	818587.984	13	62968.3065	Prob > F	=	0.0000
Total	7946260.86	14	567590.062	R-squared	=	0.8970
				Adj R-squared	=	0.8891
				Root MSE	=	250.93

Y	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
Yillar	159.5493	14.99623	10.64	0.000	127.1519 191.9467
_cons	-308706.8	30247.46	-10.21	0.000	-374052.4 -243361.1

Yillik o'sish sur'atlari va tavsifiy statistika

Yillik o'sish ko'rsatkichlari tahlili bandlikning o'rtacha o'sish sur'ati 1.48% ni tashkil etganini ko'rsatdi. Qurilish sektori (X2) eng yuqori o'rtacha o'sishga ega (2.14%), transport (X3) esa 1.26% ni tashkil

etdi. Energetika va suv-chiqindi sektori (X1) bo'yicha o'rtacha o'sish manfiy (-1.33%) bo'lib, ushbu yo'nalishda bandlik tebranishlari kuchli ekanini ko'rsatadi.

. summ gY gX1 gX2 gX3

Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
gY	14	1.479855	1.538114	-2.250186	2.556401
gX1	14	-1.334723	5.525293	-12.20363	6.286672
gX2	14	2.143086	5.982863	-9.459459	14.29658
gX3	14	1.260388	3.963601	-6.074328	7.158067

Stasionarlik va dinamik model

Dickey-Fuller testi natijalari Y, X1, X2 va X3 qatorlarining daraja ko'rinishida stasionar emasligini ko'rsatdi ($p > 0.10$). Shu sababli o'zgaruvchilarning birinchi farqlari asosida dinamik model baholandi.

Differensial regressiya natijalari qisqa muddatda yashilga yaqin sektorlar

o'zgarishlarining bandlikka ta'siri statistik jihatdan kuchli emasligini ko'rsatdi (F-test $p = 0.115$). Bu yashil investitsiyalarning bandlikka ta'siri ko'proq uzoq muddatli xarakterga ega ekanini anglatadi.

```

. dfuller Y
Dickey-Fuller test for unit root           Number of obs   =       14

           Test              _____ Interpolated Dickey-Fuller _____
           Statistic         1% Critical   5% Critical   10% Critical
                               Value         Value         Value
-----
Z(t)              -1.444           -3.750           -3.000           -2.630
-----
MacKinnon approximate p-value for Z(t) = 0.5612

. dfuller X1
Dickey-Fuller test for unit root           Number of obs   =       14

           Test              _____ Interpolated Dickey-Fuller _____
           Statistic         1% Critical   5% Critical   10% Critical
                               Value         Value         Value
-----
Z(t)              -0.426           -3.750           -3.000           -2.630
-----
MacKinnon approximate p-value for Z(t) = 0.9056

. dfuller X2
Dickey-Fuller test for unit root           Number of obs   =       14

           Test              _____ Interpolated Dickey-Fuller _____
           Statistic         1% Critical   5% Critical   10% Critical
                               Value         Value         Value
-----
Z(t)              -1.729           -3.750           -3.000           -2.630
-----

. dfuller X3
Dickey-Fuller test for unit root           Number of obs   =       14

           Test              _____ Interpolated Dickey-Fuller _____
           Statistic         1% Critical   5% Critical   10% Critical
                               Value         Value         Value
-----
Z(t)              -2.401           -3.750           -3.000           -2.630
-----
MacKinnon approximate p-value for Z(t) = 0.1414

```

Diagnostika testlari

Durbin–Watson statistikasi 1.78 ga teng bo‘lib, qoldiqlarda kuchli avtokorrelyatsiya mavjud emasligini

ko‘rsatdi. Skewness–Kurtosis testi ham qoldiqlarning normal taqsimotga yaqin ekanini tasdiqladi ($\text{Prob} > \chi^2 = 0.171$).

```
. estat dwatson
```

```
Durbin-Watson d-statistic( 4, 14) = 1.776646
```

```
. predict e, resid
```

```
(3 missing values generated)
```

```
. sktest e
```

Skewness/Kurtosis tests for Normality

Variable	Obs	Pr(Skewness)	Pr(Kurtosis) adj	joint	
				chi2(2)	Prob>chi2
e	14	0.2368	0.2011	3.53	0.1714

Log–log model (elastiklik tahlili)

Logarifmik model natijalari bandlikning qurilish sektori bilan elastik bog‘liqligini ko‘rsatdi: X2 dagi 1% o‘shish bandlikda taxminan 0.385% o‘shishga olib keladi ($p = 0.024$). X1 va X3 bo‘yicha

elastikliklar statistik jihatdan ahamiyatli emas. Bu yana bir bor qurilish va infratuzilma yashil o‘tish jarayonida bandlikning asosiy drayveri ekanini tasdiqlaydi.

```
. reg lnY lnX1 lnX2 lnX3, vce(robust)
```

```
Linear regression
```

```
Number of obs      =      15
F(3, 11)           =     95.09
Prob > F           =     0.0000
R-squared          =     0.9220
Root MSE          =     0.1844
```

lnY	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
lnX1	-.0263483	.0311361	-0.85	0.415	-.0948784 .0421817
lnX2	.385136	.146657	2.63	0.024	.0623462 .7079258
lnX3	.2142186	.1519777	1.41	0.186	-.1202821 .5487193
_cons	5.494001	.3849835	14.27	0.000	4.646659 6.341344

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalari O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga yaqin sektorlar orasida aynan qurilish va infratuzilma yo‘nalishi bandlikni shakllantirishda yetakchi rol o‘ynayotganini empirik jihatdan tasdiqladi. Logarifmik model natijalariga ko‘ra, qurilish hajmidagi 1 foizlik o‘shish umumiy bandlikda o‘rtacha 0,38 foizlik oshishga olib kelmoqda, bu esa energiya samarador binolar, modernizatsiya loyihalari hamda

yashil infratuzilmaning mehnat bozori uchun yuqori multiplikativ salohiyatga ega ekanini ko‘rsatadi. Energetika hamda suv–chiqindi sektorlarida bandlik effekti hozircha statistik jihatdan kuchli namoyon bo‘lmagan bo‘lsa-da, dinamik modellar ushbu yo‘nalishlardagi investitsiyalar mehnat bozoriga asosan uzoq muddatda ta’sir ko‘rsatishini ko‘rsatmoqda. Bu holat qayta tiklanuvchi energetika va chiqindilarni boshqarish loyihalarining kapital sig‘imi yuqoriligi hamda texnologik

intensivligi bilan izohlanadi, ya'ni dastlab investitsiyalar infratuzilma va texnologik platformalarni shakllantirishga yo'naltiriladi, bandlik effekti esa keyingi bosqichlarda yuzaga chiqadi. Vaqt trendi tahlili 2010–2024 yillar davomida O'zbekistonda umumiy bandlik barqaror o'sish trayektoriyasiga ega bo'lganini ko'rsatib, yashil transformatsiya jarayoni makroiqtisodiy barqarorlik bilan uyg'un kechayotganini tasdiqlaydi, differensial regressiya natijalari esa yashil sektorlarning qisqa muddatli bandlik ta'siri cheklanganligini ko'rsatib, inson kapitaliga investitsiyalar va malaka oshirish siyosatining hal qiluvchi ahamiyatini yanada kuchaytiradi.

Olingan empirik natijalar yashil o'tish strategiyasi doirasida qurilish va infratuzilma loyihalarini bandlik yaratishning asosiy instrumentlaridan biri sifatida ko'rish zarurligini, energetika va chiqindi sektorlarida esa mahalliy kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash hamda texnik kompetensiyalarni rivojlantirish ustuvor vazifaga aylanishi lozimligini ko'rsatmoqda. Adolatli o'tish tamoyili asosida an'anaviy tarmoqlardan qisqarayotgan ishchi kuchini yashil sektorlar bilan bog'lovchi reskilling dasturlarini joriy etish ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi, yashil investitsiyalarning bandlikka ta'sirini kuchaytirish uchun esa davlat xaridlari, soliq imtiyozlari va mahalliy kontent talablarini uyg'unlashtirgan kompleks siyosat mexanizmlarini qo'llash maqsadga muvofiqdir. Umuman olganda, empirik dalillar yashil transformatsiya O'zbekistonda nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlovchi omil, balki iqtisodiyotning tarkibiy yangilanishi orqali mehnat bozorini sifat jihatidan modernizatsiya qiluvchi strategik drayver ekanini ko'rsatadi hamda to'g'ri

institutsional muhit va inson kapitaliga yo'naltirilgan siyosatlar bilan uyg'unlashgan taqdirda, uzoq muddatda barqaror bandlik va inklyuziv iqtisodiy o'sish uchun mustahkam poydevor yaratishini anglatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. International Labour Organization. *World Employment and Social Outlook 2018: Greening with Jobs*. Geneva: ILO, 2018.
2. International Labour Organization. *Skills for a Greener Future: A Global View*. Geneva: ILO, 2019.
3. United Nations Environment Programme. *Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication*. Nairobi: UNEP, 2011.
4. World Bank. *Inclusive Green Growth: The Pathway to Sustainable Development*. Washington, DC: World Bank, 2012.
5. OECD. *Employment Implications of Green Growth: Linking Jobs, Growth, and Green Policies*. Paris: OECD Publishing, 2017.
6. Bowen A., Kuralbayeva K., Tipoe E. *Characterising green employment: The impacts of "greening" on workforce composition*. *Energy Economics*, 2018, Vol. 72, pp. 263–275.
7. Renner M., Sweeney S., Kubit J. *Green Jobs: Towards Decent Work in a Sustainable, Low-Carbon World*. Washington DC: Worldwatch Institute, 2008.
8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. *O'zbekiston Respublikasining 2019–2030 yillarda yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi*. Toshkent, 2019.
9. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. *Mehnat bozori va*

bandlik bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar (2010–2024). Toshkent.

10. Stern N. *The Economics of Climate Change: The Stern Review*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

11. Eshboyeva, M., Eshboyev, T., & Saitov, S. (2025, November). GREEN ECONOMY AS THE FOUNDATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: GLOBAL PERSPECTIVES AND NATIONAL STRATEGIES. In Scientific practical conference (Vol. 1, No. 1, pp. 235-238).

12. Madina, E. (2025). MAMLAKAT INNOVATSION SALOHİYATI. FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES, 4(40), 197-201.

13. Eshboyeva, M. (2024, December). BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL IQTISODIYOT" NING O'RNI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14564325>. In International scientific and practical conference (Vol. 1, No. 2, pp. 162-165).

14. Utayevna, O. R. N. (2024). ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT WITH THE IDEA OF "GREEN ECONOMY". INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 5(47), 211-214.

15. Toshboyev, B. (2020). The impact of changing paradigms in the national mentality on the education of the individual. Архив Научных Публикаций JSPI.

16. Toshboyev, B. (2020). Exemplary set in the development of national character. Архив Научных Публикаций JSPI.

17. Toshboyev, B., & Kistaubaev, S. (2020). Экологик таълим-тарбиянинг миллий менталитетни

мустаҳкамлашдаги ўрни. Архив Научных Публикаций JSPI.